

ASZTALOS MIHÁLY „Édenkert” a belvárosban

Visszatekintés a múltba

A Mária Terézia uralkodása idején, 1770-ben kiadott *Dunakeszi község Urbáriuma* rögzítette az akkori földesúr, Grassalkovich Antal és a dunakeszi jobbágyok között fennálló viszonyt. Többek között azt is előírták, hogy minden jobbágy családnak kb. 1200 négyszögöl nagyságú belső telek járt. Szükség is volt ilyen nagy területre, hiszen ezen helyezkedtek el az istállók, a gazdasági épületek, az ólak, az állatok karámfjai és a szérűskert, valamint a lakóház is. Ezidőtájt a lakosság lélekszámát kb. 500 főre becsülték. A módosabb – több földön gazdálkodó – jobbágy családok a Fő út és a Templom utca melletti telkeken laktak. A szegényebbek az Alsó- és Felsőtabánban éltek. A család lélekszámának növekedésével egy telekre több ház is épült, ami idővel megnehezítette a gazdálkodást. Mivel a telekből a legnagyobb részt a szérűskert foglalta el, ezért ennek újabb helyet kellett keresni. Amint erre lehetőség adódott, a már lakott telek szomszédságában lévő földekből alakították ki a szérűskerteket. Úgy gondolták, hogy az új szérűskertnek elegendő az eddiginek a fele, kb. 600 négyszögöl nagyságú telek is. Idővel azonban ezeken a szérűskerteken is fokozatosan istállók, pajták és ólak épültek. Az állatok gondozására naponta idejáró, főleg idősebb embereknek – praktikus okból – ez lett az állandó tartózkodási helye. Előfordult, hogy fiatalabb legények is csatlakoztak a már itt lakó idősebb rokonukhoz, de a régi és az új porta közelsége miatt állandó kapcsolatot tartottak fenn a családjukkal.

Külterületből belterület

Ahogy a társadalmi viszonyok kezdtek átalakulni, úgy változott meg a gazdálkodás rendje is. Az egyeduralmodó mezőgazdaságból élő családok száma fokozatosan csökkent. Egyre többen hagytak fel a gazdálkodással – főleg a szegényebb családok –, és a gyorsan teret hódító iparban helyezkedtek el. A dunakeszieknek meg volt a lehetőségük erre, mivel a közeli budapesti, valamint a helyi üzemekben sokan találtak munkát. Ezeknek a családoknak már nem volt létszükséglet a nagy telek, ezért vagy több családi házat építettek rá, vagy kikapcellázták és eladták a telkeket. Ez a folyamat oda vezetett, hogy mind több új utca alakult ki, és azok szerkezete rendezettebbé vált. Jó példa erre a János utcától a Béke utcáig terjedő településrész. A település növekedésével így vált az ősi faluközpont szomszédságában levő szérűskertekből belterület.

Manapság

Napjainkban a belterületnek számító városközpontban már csak elvétve található valamikori szérűskert nagyságú, kb. 600 négyszögöles telek. Ezen ritkaságok közé tartozik a miénk is. De ezen telkek sorsa is bizonytalan, mivel óriási az építési telekigény. Családunk mindig is tudatosan arra törekedett, hogy a kert megművelhető részébe olyan hasznos növényeket és fákat ültessen, amelyeket az étellezésnél fel tudunk használni. Példaként említenék ezek közül néhányat: Meteor meggy,

Germensdorfi cseresznye, Magyar kajszibarack, Champion, illetve Nektarin őszibarack, kobak körte stb. Szőlőből: Csabagyöngye, Saszla, Irsai Olivér, Pölöskei muskotályos stb. A növénytermelésnél kiemelném a paradicsomot, abból is a régi, jól bevált, befőzni való, híres dunakeszi fajtát. Szüleim nagy paradicsomtermelő gazdák voltak. Gyermekkoromból jól emlékszem az 1948-as évre, amikor rekord méretű paradicsomok termettek. Előfordultak 90 dekás befőzni való paradicsomok is. A mai napig szívesen termelek paradicsomot. Minden évben megtermelem a befőzéshez szükséges mennyiséget. Nekem ugyan csak 77 dekás paradicsom a rekordom, de erre is büszke vagyok. Ha a kerti teendőim végeztével pihenésként végigsétálok a kert járdácskáin, jóleső érzéssel szemlélem a munkám eredményeként fejlődő gyümölcsöket és más növényeket. Kellemes érzéssel tölt el az én kis „Édenkertem” látványa. Sajnos a korom előrehaladtával mind nehezebben tudom ellátni a napi teendőket, de amíg bírom, elvégzem a munkát.

